SAYARI

THÁNG 4 NĂM 2021

Các viện nghiên cứu của Nga nhận mẫu từ nước ngoài

Những hành động gần đây của chính phủ Mỹ nhằm vào các chương trình vũ khí hóa học và sinh học của Nga, sau khi cuộc tấn công bằng vũ khí hóa học ở Nga ngày càng gia tăng. Sayari đã điều tra một số viện nghiên cứu khoa học và cơ sở sản xuất của Nga. Các tổ chức này từ lâu được cho là có liên quan đến việc phát triển cũng như sản xuất vũ khí hóa học và sinh học. Sayari đã phát hiện ra nhiều trường hợp hợp tác khoa học cũng như y tế giữa những viện nghiên cứu này và các tổ chức ở Châu Phi và Châu Á. Loại hình hợp tác này khiến các đối tác nước ngoài có thể gặp rủi ro pháp lý đáng kể.

Tờ hướng dẫn này cung cấp cho đối tác nước ngoài một số ví dụ về sự hợp tác nói trên, các hình thức thực hiện khác nhau và cách sự hợp tác nói trên có thể cung cấp mẫu vật liệu lây nhiễm sống cho các viện nghiên cứu của Nga.

Các quy định gần đây của Hoa Kỳ nhằm vào các Viện Nghiên cứu Khoa học của Nga

Vào ngày 2 tháng 3 năm 2021, Ngoại trưởng Hoa Kỳ xác định rằng Chính phủ Nga đã sử dụng vũ khí hóa học vi phạm Công ước về vũ khí hóa học. Để đáp trả, chính phủ Mỹ đã mở rộng biện pháp trừng phạt và hạn chế xuất khẩu đối với các viện nghiên cứu khoa học của Nga:

- Bộ ngoại giao Hoa Kỳ đã thêm 6 viện nghiên cứu của Nga vào Danh sách những tổ chức được chỉ định trong Phần 231 của CAATSA vì hoạt động hỗ trợ các lĩnh vực quốc phòng hoặc tình báo của Nga.
- Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ cũng bổ nhiệm 3 viện nghiên cứu là FSB, GRU và hai cán bộ của GRU theo Sắc lệnh (EO). 13382.
- Bộ Tài chính Hoa Kỳ bổ nhiệm giám đốc của FSB theo Sắc lệnh (EO). 13382.
- Cục Công nghiệp và An ninh của Bộ Thương mại Hoa Kỳ đã thêm 14 tổ chức tại Nga, Đức và Thụy Sỹ vào Danh sách tổ chức.

Hoạt động của Viện nghiên cứu Nga tại Guinea

Sayari đã điều tra một số viện nghiên cứu khoa học và cơ sở sản xuất ở Nga, bao gồm cả Trung tâm Khoa học Nhà nước về Công nghệ Sinh học và Vi-rút (Vector). Vector tồn tại như một thành viên của cơ quan tác chiến sinh học Biopreparat dưới thời Liên Xô. Mặc dù việc duy trì sự tồn tại cơ quan tác chiến sinh học này hiện chưa rõ ràng, nhưng kể từ năm 2011, Vector đã 3 lần thuê Viện Nghiên cứu Khoa học và Thử nghiệm thứ 33 (hay còn gọi là TsNIII thứ 33) làm nhà thầu cho công việc bao gồm phát triển vắc-xin và nghiên cứu về các phương pháp phát hiện mầm bệnh nguy hiểm. Vào tháng 3 năm 2021, TsNIII thứ 33 đã bị trừng phạt theo Sắc lệnh số 13382 vì góp phần phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt hoặc phương tiện vận chuyển và cụ thể hơn là vì vai trò của tổ chức này trong việc phát triển năng lực vũ khí hóa học của Nga.

Kể từ năm 2014, Vector đã hợp tác với các quốc gia ở Tây Phi để hỗ trợ trong cuộc chiến chống lại Ebola. Trong công cuộc này, vào năm 2015, Vector và United Company RUSAL (UC RUSAL) đã thành lập một phòng thí nghiệm di động chống dịch của Nga tại Kindia, Guinea. UC RUSAL là một tập đoàn nhôm khổng lồ của Nga, đã hoạt động ở Guinea – nơi chứa phần lớn quặng bô xít – từ năm 2001. Phòng thí nghiệm di động hợp tác chặt chẽ với Viện Nghiên cứu Sinh học của Guinea (IRBAG), cũng có trụ sở tại Kindia.

Khi xem xét dữ liệu về giao dịch thương mại, Sayari tìm thấy các vận đơn cho biết Vector đã nhận được ba lô hàng từ IRBAG từ tháng 12/2017 đến tháng 11/2019:

Ngày giao hàng	Mô tả lô hàng
Ngày 4 tháng 12 năm 2017	"nguyên liệu lây nhiễm có chứa vi-rút để nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực đường lây bệnh truyền nhiễm"
Ngày 7 tháng 11 năm 2018	"nuôi cấy vi sinh vật"
Ngày 19 tháng 11 năm 2019	"vật liệu lây nhiễm có chứa nhiều loại vi-rút khác nhau – được đông lạnh trên đá khô. Dùng cho mục đích nghiên cứu, không dùng trong khoa học thú y"

Hoạt động của Viện nghiên cứu Nga tại Việt Nam

Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Công nghệ Nhiệt đới Nga – Việt là một cơ sở nghiên cứu tại Hà Nội, Việt Nam do Nga và Việt Nam cùng điều hành. Trang web của viện cho thấy cơ sở ban đầu được thành lập vào năm 1988. Trọng tâm của viện là nghiên cứu sinh học nhiệt đới và y học. Vào tháng 11 năm 2018, Thủ tướng Dmitriy Medvedev đã đến thăm trung tâm để trao Huân chương Hữu nghị cho tổng giám đốc Nguyễn Hồng Dư.

Dữ liệu thương mại cho thấy từ tháng 8/2018 đến tháng 8/2019, Vector đã nhận được hai lô hàng từ Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Công nghệ Nhiệt đới Nga – Việt:

Ngày giao hàng	Mô tả lô hàng
Ngày 20 tháng 8 năm 2018	"các huyết thanh miễn dịch khác và các phân đoạn máu có nguồn gốc từ con người"
Ngày 27 tháng 8 năm 2019	"mẫu sinh học từ gia cầm chăn nuôi có chứa các dấu hiệu di truyền của vi-rút cúm. Không dùng trong thú y. Dùng cho mục đích thí nghiệm. Các mẫu sinh học từ gia cầm chăn nuôi có chứa các dấu hiệu di truyền của vi-rút cúm gia cầm 50. Các mẫu 1,0 ML."